

Notulen

***van het verhandelde in de vergadering
van provinciale staten van Utrecht***

gehouden op 15 maart 2007

Naamlijst

van de leden van provinciale staten van Utrecht

Vergadering 5 februari 2007

drs. R.P.F. Bijkerk, wvd. voorzitter

L.C.A.W. Graafhuis, griffier

G.J.M. Aaftink, Maarssen

R. van Benthem, Eemnes

dr. R. Bisschop, Veenendaal

drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal

drs. W.J. Bos, Oud Zuilen

mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort

ir. D.J. van den Burg, Utrecht

mevr. drs. M.C. Das, Utrecht

mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen

M.C. van Dijk, Maarssen

drs. A.J. Ditewig, Bilthoven

mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik

mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen

drs. J.H. Gaaikema, Mijdrecht

M. van de Groep, Bunschoten

H. Hooijer, Amersfoort

E. Jongsma, Kamerik

mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes

mevr. I. van de Kamp, Amersfoort

mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal

S.J. Klarenbeek, Soesterberg

H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein

J.F.M. Kloppenborg, Utrecht

M. van der Kolk, Utrecht

J. Konijnenbelt, Leusden

drs. J.A.J. Konings, Vleuten

A.T.A. Koopmanschap, Utrecht

mevr. J.C. Kramer, Bunschoten

C.J. van Kranenburg, Driebergen

mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein

M.F. van Leeuwen, Maartensdijk

dr. B. Levering, Montfoort

dhr. J.W.R. van Lunteren, Hoogland

mr. A.G. van Malenstein, Maarn

mr. drs. G.T.A. Menges, Woerden

drs. A. Najib, Utrecht

mevr. H. Nap, Veenendaal

W. de Niet, Zeist

drs. B. Nugteren, Utrecht

mevr. S.D. Oosterhuis, Leusden

mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort

drs. J.H.A. van Oostrum, Houten

drs. J.Ph. Overbeek, Utrecht

mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht

J.R. Ploeger, Utrecht

drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht

P.C. Pollmann, Doorn

G.M. Putters, Soestdijk

E.M.M. Rateland, Woerden

mevr. A.H. Raven, Utrecht

mr. J.G.M. Reerink, Zeist

mr. drs. F.Th.M. Rohof, Utrecht

drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist

J.L.N. Schreurs, Utrecht

P. Seldenrijk, Eemnes

mr. J.J.J. Streefland, Utrecht

mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht

drs. R. Vis, Amersfoort

F.J. Vos, Werkhoven

L. de Vries, Harmelen

drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading

ir. B.A. Witteman, Kockengen

Bladwijzer

op de notulen van provinciale staten van Utrecht

Vergadering 5 februari 2007

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
STATEN (provinciale)		
Voorstel van gedeputeerde staten van 15 maart 2007, dienst/sector Griffie, nummer PS2007BEM11, tot wijziging van de Verordening op de vertrouwenscommissie commissaris van de Koningin in Utrecht 2007. Daartoe besloten	23	PS2007BEM11
Voorstel van gedeputeerde staten van 12 maart 2007, dienst/sector SGU, nummer PS2007BEM12, tot benoeming van PS-leden in interne gremia. Daartoe besloten	23	PS2007BEM12
Ingekomen stukken.....	23	
Vaststelling van de notulen van de vergadering van 11 en 20 december 2006.....	23	
Beëdiging van de leden van Provinciale Staten en commissieleden niet-Statensleden	11 t/m 14	
Reflectie op de verkiezingsuitslag	14 t/m 23	

Presentielijst

Vergadering 15 maart 2007.

mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest
mevr. drs. C.G.M. van Benthem, Montfoort
F. Bersch, Utrecht
J. Binnekamp, IJsselstein
dr. R. Bisschop, Veenendaal
mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
mevr. drs. W.A. Bodewitz, Vleuten
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
mevr. drs. E. Dijk-Osseweijer, Utrecht
mevr. drs. R.K. Dik-Faber, Veenendaal
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
C.J.J. van Ee, IJsselstein
mr. J.H. Ekkers, Vianen
J. Fastl, Utrecht
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
mevr. drs. N.M. van Gemert, Utrecht
mevr. drs. J.M. de Heer-Verheij, Veenendaal
mevr. L. Hogema, IJsselstein
mevr. N.P.B. van 't Hooft, Amersfoort
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
ing. D. Kiliç, IJsselstein
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg, Driebergen
J.W.R van Lunteren, Hoogland
ir. R.J. Martens, Utrecht
mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
P.C. Pollmann, Doorn
mevr. A.H. Raven, Utrecht
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
ir. T. Snyders, Baarn
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. I. Smit, Maarssen
mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven
mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht

mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht
F.J. Vos, Houten
drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Leden van Gedeputeerde Staten

J. Binnekamp, IJsselstein
mr. J.H. Ekkers, Vianen
mevr. mr. J.G.J. Kamp, Breukelen
drs. J.P.J. Lokker, Soest
dr. G. Mik, Utrecht

Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering. Normaal gesproken zeg ik: Staten van Utrecht ik open uw vergadering. Maar zover is het nog niet. U zult het dus één keer moeten doen met: ik open uw vergadering.

Ik open de vergadering die in het teken staat van de beëdiging van de nieuwe Staten van Utrecht. Het is goed te memoreren dat de commissie van de geloofsbrieven in de laatste Statenvergadering van de vorige Staten verslag heeft uitgebracht. De bevindingen daarvan zijn dat alle geloofsbrieven in orde zijn bevonden. Dus niets staat uw beëdiging in de weg. Het is een beëdiging, zij het dat een beëdiging op twee manieren formeel tot stand kan komen. Dat kan doordat iemand de eed zweert en dat kan ook doordat iemand zegt dat hij of zij datgene wat in de eed staat, verklaart en belooft. Ik zal u straks de teksten voorlezen.

Voor wat de gang van zaken betreft, start ik zo meteen met die beëdiging door het voorlezen van de tekst. Ik zal u dan verzoeken daarbij te gaan staan en ik zal u in alfabetische volgorde vragen om de verklaring of de eed af te leggen. Daarna zal ik overgaan tot dezelfde ceremonie voor de commissieleden die geen Statenlid zijn. Vervolgens zal ik een enkel onderwerp onder uw aandacht brengen en schors dan de vergadering voor een felicitatiemoment. Dan vervolgen wij de vergadering met een aantal zaken die we vanmiddag hebben af te handelen, waaronder een reflectie van de verschillende fracties op de verkiezingsuitslag. Het einde van deze vergadering zal waarschijnlijk half vier zijn.

Beëdiging van de leden van Provinciale Staten en commissieleden (niet-Statensleden)

De VOORZITTER: Ik ga nu over tot de eedsaflegging. Ik verzoek u te gaan staan. Ik moet u op voorhand excuseren voor het feit dat ik niet ieder van u ken. Dat komt er misschien ook niet helemaal meer van. Ik weet immers niet hoe lang men over de vervulling van die vacature doet. Het kan best zijn dat ik hier over een jaar of zes nog zit. Dus ik zal bij het noemen van de namen een beetje moeten zoeken waar u ongeveer staat. Dus bij voorbaat mijn excuses daarvoor, nog afgezien van het feit dat ik nog moet wennen aan de nieuwe indeling van de Statenzaal, waarbij het CDA toch wel een behoorlijk eind is opgeschoven.

Mag ik u verzoeken te gaan staan? Mag ik het publiek ook vragen te gaan staan?

Ik lees de eed, dan wel de belofte voor. Degenen die de eed afleggen zeggen: zo waarlijk helpe mij God Almachtig. Degenen die de belofte afleggen hoeven geen hand op te steken en volstaan met te zeggen: dat verklaar en belooft ik.

Ik lees nu de eed en belofte voor.

"Ik zweer, dan wel verklaar en belooft, dat ik om tot lid van Provinciale Staten te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer, dan wel verklaar en belooft, dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer, dan wel verklaar en belooft, dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

Mevrouw ALSEM: Dat verklaar en belooft ik.

De heer BALEMANS: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN: Dat verklaar en belooft ik.

Mevrouw VAN BENTHEM: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De heer BERSCH: Dat verklaar en belooft ik.

De heer BINNEKAMP: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer BISSCHOP: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Mevrouw BLOM: Dat verklaar en belooft ik.

Mevrouw BODEWITZ: Dat verklaar en belooft ik.

De heer BOS: Dat verklaar en belooft ik.

De heer VAN DEN BURG: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Mevrouw DEKKERS: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Mevrouw DIK: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Mevrouw DOORNENBAL: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De heer VAN EE: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De heer EKKERS: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De heer FASTL: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw FOKKER: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VAN GEMERT: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw HOGEMA: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DE HEER: Zo waarlijk helpe mij God
Almachtig.
Mevrouw VAN 't HOOFT: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw JONKERS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer KILIÇ: Dat verklaar en beloof ik.
De heer KLEIN KRANENBURG: Zo waarlijk helpe
mij God Almachtig.
De heer KLOPPENBORG: Dat verklaar en beloof ik.
De heer KONIJNENBELT: Zo waarlijk helpe mij
God Almachtig.
De heer VAN KRANENBURG: Zo waarlijk helpe mij
God Almachtig.
De heer VAN LUNTEREN: Zo waarlijk helpe mij
God Almachtig.
De heer MARTENS: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw NAP: Zo waarlijk helpe mij God Almach-
tig.
De heer NUGTEREN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw OSSEWEIJER: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw PENNARTS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer POLLMANN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw RAVEN: Zo waarlijk helpe mij God Al-
machtig.
De heer RUIJS: Zo waarlijk helpe mij Gods Almach-
tig.
De heer SNYDERS: Zo waarlijk helpe mij God Al-
machtig.
De heer SELDENRIJK: Zo waarlijk helpe mij God
Almachtig.
Mevrouw SMIT: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw STADHOUDERS: Zo waarlijk helpe mij
Goed Almachtig.
De heer STREEFLAND: Zo waarlijk helpe mij God
Almachtig.
Mevrouw SWETS: Zo waarlijk helpe mij God Al-
machtig.
Mevrouw VERSTEEG: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VOS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer DE VRIES: Zo waarlijk helpe mij God Al-
machtig.
De heer WITTEMAN: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dan verklaar ik daarmee de
Staten van Utrecht voor geïnstalleerd.
Ik ga thans over tot het voorlezen van de eedsfor-
mule voor de commissieleden zijnde niet-Statende-
den.

"Ik zweer, dan wel verklaar, dat ik om tot lid van
een commissie benoemd te worden, rechtstreeks
noch middellijk, onder welke naam of welk voor
wendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of
beloofd.

Ik zweer, dan wel verklaar en beloof, dat ik om
iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks
noch middellijk, enig geschenk of enige belofte
heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer, dan wel verklaar en beloof, dat ik ge-
trouw zal zijn aan de Grondwet en dat ik de wet-
ten zal nakomen en dat ik mijn plichten als advi-
seur van het provinciaal bestuur naar eer en gewo-
ten zal vervullen."

De VOORZITTER: De heer Benschop is niet aanwe-
zig.

De heer DUQUESNOOY: Dat verklaar en beloof ik.
De heer DE HEER: Zo waarlijk helpe mij God Al-
machtig.

De heer HOEFNAGELS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer JONKERS: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De heer Van de Lagemaat is niet
aanwezig.

De heer LANDMAN: Zo waarlijk helpe mij God Al-
machtig.

Mevrouw VERKLEIJ: Dat verklaar en beloof ik.
De heer WEIJERS: Dat verklaar en beloof ik.
De heer WITTE: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dank u wel. Degenen die niet
aanwezig waren, worden uiteraard in de volgende
Statenvergadering beëdigd.
Ik verzoek u te gaan zitten.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer
Overbeek zal nog zijn belofte afleggen.

De VOORZITTER: Dan verzoek ik u te gaan staan.
Legt u de belofte af mijnheer Overbeek?

De heer OVERBEEK: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijn excuses voor
die omissie mijnerzijds.
Dan mag ik u als eerste feliciteren met uw Staten-
lidmaatschap en ook de commissieleden feliciteer ik
voor het ondersteunende werk dat zij gaan verrichten.

Tot de Staten wil ik nog een enkel ding zeggen. Er is in de afgelopen weken veel geschreven en gezegd en men heeft elkaar nagepraat over nut en noodzaak van de provincie. Welnu, ik denk dat de enorme publiciteit al duidelijk maakt dat de provincie er kennelijk niet voor niets is. Mijn eigen waarneming is dat er veel te zeggen valt, en misschien ook wel te zeggen moet zijn, over taakverdelingen tussen de bestuurslagen en misschien ook wel over de schaal van bestuurslagen – dat laat ik verder voor wat het is. Als er echter iets gezegd zou moeten worden over die discussie in de afgelopen weken, is het dat het niet kan gaan over de vraag of die bestuurslaag er wel of niet zou moeten zijn. Sommige geluiden uit gemeentekringen, als zou men aan twee bestuurslagen voldoende hebben, zijn zeer irrealistisch. In geen enkele organisatie kan men immers volstaan met twee lagen. Zeker als het gaat om het openbaar bestuur is er in het landsbelang een landsregering, is er de organisatie van het bestuur dicht bij de burger, en is er behoefte om daartussenin ook een bestuurslaag te hebben die gaat over bovenlokale aangelegenheden. Die gaat tevens deels over verschillen van mening bijvoorbeeld tussen gemeenten, maar bijvoorbeeld ook tussen de gemeenten en het Rijk. Het kan dus niet gaan om nut en noodzaak van de provincie als bestuurslaag.

Het mag zo zijn dat het opkomstpercentage bij de Statenverkiezing laag is. Niet veel burgers hebben misschien in de gaten dat het wel over hun achtertuin en balkon gaat. Maar dat waag ik te betwijfelen. Mijn eigen inschatting is dat burgers dat duvels goed in de gaten hebben, maar het zou best kunnen zijn dat de politieke meningsverschillen in de provincie niet zo hoog oplopen, of op z'n minst niet zo in het oog springen. Dat is wel het geval als het gaat om wat er om de hoek van de straat gebeurt. En ook als het gaat om de voorpagina van De Telegraaf. Dat lokt de burgers sneller naar de stembus dan wellicht naar de stembus van de provincie of – laat ik die ook maar noemen – die van Europa. Het is jammer dat ook politici, met name uit Den Haag, meedoen aan het benadrukken van het belang van dit soort verkiezingen voor de landelijke politiek. Dat is jammer, want dat leidt de aandacht af, met name van de mogelijkheid om duidelijk te maken om wat voor onderwerpen het hier in de provincie gaat: milieu, waterbeheer, in-

frastructuur, jeugdzorg en dan noem ik ze niet eens allemaal, om maar te zwijgen van het vraagstuk van de ruimtelijke ordening dat bij uitstek toch de kernbezigheid van de provincie is. Daarbij meegenomen de zorg voor het landschap en voor het groen. Het is jammer dat ook landelijke politici doen alsof de Provinciale Statenverkiezingen zouden moeten gaan over de vraag of er nog een coalitiemeerderheid in de Eerste Kamer is. Dat is misschien nog wel de meest trieste balans en ook de meest onzinnige. Want, als ik u eens mag herinneren aan de jaren negentig waarin er stevige coalities in de Eerste Kamer zaten, maar waarin het functioneren van de Eerste Kamer hoogtij vierde omdat mijnheer Caland van het CDA en mijnheer Lubbers van het CDA het niet altijd met elkaar eens waren. De Eerste Kamer heeft toen bij mijn weten een drie- of viertal belangrijke wetsontwerpen geblokkeerd, terwijl er toch een coalitiemeerderheid in de Eerste Kamer zat. Met andere woorden: een onzinnige benadering die, ik zeg het nogmaals, jammer genoeg de aandacht weghaalt bij het belang van de bestuurslaag die provincie heet en dus bij het belang van verkiezingen daarvoor. Die discussie moet voor u dus geen reden zijn om anders tegen uw Statenwerk aan te kijken dan de motivatie die u hebt gehad om u beschikbaar te stellen. Richt u zich vooral daarop.

Er valt hier veel werk te verrichten. Er valt hier mooi werk te verrichten. In de afgelopen periode hebben we daarvan ook blijk kunnen geven. Zo hebben we veel dingen gedaan op het gebied van de ruimtelijke ordening. Agenda 2010, noem ik: heel concrete dingen van fietspaden tot aan levensloopbestendige wijken toe. Daar gaat het hier om. Misschien hebt u daarover niet altijd de meest hooglopende politieke discussies, maar het gaat wel om de vraag wat u als Staten gezamenlijk tot stand brengt. Dat 'gezamenlijk tot stand brengen' doet u onder de noemer van het dualisme. Ik heb daar wel eens met vraagtekens naar gekeken, maar de eerlijkheid gebiedt ook te zeggen dat dualisme zijn goede kanten heeft; ook de ervaring leert dat we er wellicht steeds beter mee omgaan. Dualisme heeft in zich het gevaar dat u als Staten op de stoel van het bestuur gaat zitten. Maar dualisme heeft ook in zich dat het bestuur al te makkelijk rekening houdt met een meerderheid in de Staten. Dus uit dat oogpunt heeft dualisme zijn nut. Als u erin slaagt – dat zeg ik ook

heel nadrukkelijk tot alle Statenleden – vooral uw vertegenwoordigende rol, uw relatie met uw kiezers bovenaan in uw motivatie te zetten, dan hebt u de beste vertrekpunten gecreëerd om van het dualisme ook een succes te maken.

Dat succes wens ik u toe bij uw Statenwerk. Wat ik u daarbij zeker ook toewens, is de voldoening die daarin te vinden is. Vele anderen zijn u voorgegaan. De Staten van Utrecht hebben een lange traditie. Zet u die voort in het belang van deze mooie provincie. Dat als uitgebreide felicitatie in uw richting.

Ik zal zo meteen schorsen, maar niet nadat ik gezegd heb dat er bloemen zijn voor alle geïnstalleerden. Voordat anderen weglopen, maak ik u er opmerkzaam op dat er aanstaande maandag een introductiebijeenkomst is voor Staten- en commissieleden. De inloop is om half tien. Om tien uur wordt er dan gestart.

Ik schors de vergadering. Na ongeveer een kwartier gaan we verder met de afwikkeling van enkele voorstellen, onder andere voorstellen die betrekking hebben op het instellen van de vertrouwenscommissie.

Schorsing van 13.20 uur tot 13.36 uur.

Reflectie op de verkiezingsuitslag.

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik heropen uw vergadering. Ik zet u aan het werk want daar hebt u om gevraagd. Dat werk is de reflectie op de verkiezingsuitslag. Het is de bedoeling dat de fracties daarover een korte verklaring afleggen. Het is misschien goed om voor de nieuwkomers nog even te zeggen dat we wat de mores van dit huis betreft, wij ons wel proberen te houden aan de afgesproken spreektijden. Iedere fractie heeft vijf minuten om te reflecteren op de verkiezingsuitslag. Ik zal u enigszins aan die spreektijd houden en u tijdig waarschuwen voor het geval uw verhaal te lang duurt.

Als niemand hierover het woord vraagt, neem ik aan dat deze Staten zeer snel de mores van de oude Staten bevestigen. Ik geef nu het woord aan mevrouw Doornenbal, fractievoorzitter van het CDA.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn heel blij dat het CDA weer de grootste partij is. Vier jaar geleden was dat ook zo in deze provincie. Het is goed om te zien dat heel veel kiezers zich herkennen in het CDA. Wij bedanken

dan ook al onze kiezers voor hun vertrouwen. Een felicitatie aan de winnaars is ook op z'n plaats. De SP en de ChristenUnie: van harte. En de Partij voor de Dieren en Mooi Utrecht: hartelijk welkom.

Het CDA heeft ervoor gekozen de eerste fase die moet leiden tot een coalitie, de verkennende fase, open en transparant te doen zijn. Om dit te bereiken hebben wij met de fractieleiders van alle partijen afgesproken dat we elkaar op korte termijn zullen informeren welke punten in het overleg aan de orde dienen te komen. Deze eerste verkennende fase zal worden begeleid door de heer Eltjo Limborg. Dat gebeurt in eerste instantie schriftelijk, waarna de fracties nog de gelegenheid krijgen de door hen verwoorde stellingnames zo nodig te verduidelijken in een gesprek met de heer Limborg en namens de fractievoorzitters door de heer Witteman namens de SP en door mijzelf namens het CDA. Met deze verkenningsfase hopen wij een goede basis te leggen voor het gewenste, inhoudelijk overleg tussen partijen.

Dan is het natuurlijk van belang om tot de volgende stappen in het coalitieoverleg te komen. Het CDA hoopt ook dat deze transparante manier van werken en een open blik kan leiden tot een stevige basis van goede verstandhoudingen. U, voorzitter, refereerde er daarnet al aan dat er in de afgelopen weken veel inkt is besteed aan de vraag over de zichtbaarheid van de provincie en de functie van de provinciale overheid. Dat is een van de vraagstukken waar wij als CDA ook mee aan de slag willen. Helder maken welke de rol van de provincie is en welke die van de provincie Utrecht is. Als je immers overtuigd bent van de waarde van de provincie – en dat zijn we – dan moeten we ook energie stoppen in het zichtbaar maken daarvan bij alle betrokkenen. Natuurlijk denken we dan primair aan de burgers voor wie we het bestuurlijk werk doen. De burger moet ook weten waarom er verschillende fracties zijn, wat de fracties bindt en waarin zij verschillen. Ook dat moet duidelijk zijn. Niet alleen ten tijde van het coalitieoverleg, maar ook door de jaren heen. Ook daaraan moet, wat het CDA betreft, meer aandacht worden geschonken. Tenslotte zijn we een democratisch gelegitimeerd orgaan en we bedrijven hier dus politiek. Het onderscheid mag er dus zijn. En dat onderscheid moet ook zichtbaar zijn. Maar goed, dat is van latere zorg. Dat is immers de vervolgfase. Eerst moeten we beginnen met de verkenningsfase.

Wij hopen, nee, wij rekenen erop dat wij op 2 april in een bestuur- en middelenvergadering een goed beeld hebben van de verschillen en de overeenkomsten tussen partijen en dat wij een beeld hebben van wie er verder gaan in de coalitievormende gesprekken en welke daarin niet verder meegaan. Ik wens ons allen een succesvolle verkenningsfase toe in het belang van de provincie.

De heer EKKERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Vier jaar geleden begonnen wij aan een nieuwe collegeperiode waaraan ook de VVD deelnam. Wij hadden toen veel voor ogen en we hadden veel ambitie. We zeiden toen ook tegen elkaar: "Wat we moeten doen is niet opnieuw allerlei rapporten schrijven en allerlei onderzoeken doen, maar laten we zorgen dat er wat gaat gebeuren."

Ons coalitieakkoord heette dan ook 'Werk in uitvoering'. Nu, na vier jaar, moeten we vaststellen dat er veel werk is uitgevoerd, maar we zijn nog niet klaar, ondanks dat er heel veel is gebeurd. Er is hier toen heel veel gesproken over een vitaal platteland. We hebben toen een streekplan vastgesteld en het programma Wel Thuis. We hebben de heel goede Agenda 2010-projecten gestart en de voorgenomen aankoop van de voormalige vliegbasis Soesterberg. Nog pas geleden hebben wij afspraken gemaakt over de bereikbaarheid. Dat stemt allemaal tot tevredenheid.

Als ik namens mijn fractie terugkijk op de samenwerking in de afgelopen vier jaar, zowel in de Staten als binnen het college en de coalitie, dan moet ik vaststellen dat er natuurlijk wel verschillen van inzicht zijn geweest. Daarvoor zijn wij dan ook politieke partijen die van elkaar verschillen. Natuurlijk zijn er wel eens rimpelingen geweest in die samenwerking, maar al met al zijn wij heel tevreden over de samenwerking zoals die in afgelopen vier jaar is geweest.

Toen kwam het moment waarop de verkiezingen plaatsvonden. Het stemt mij dan ook tot grote tevredenheid dat wij de tien zetels die wij de vorige keer kregen, omgerekend naar de nieuwe samenstelling zouden hebben gehad, ook hebben behouden. Geen verlies voor de VVD die daarmee de tweede partij in deze Staten is geworden.

De komende vier jaar moet er nog het nodige gebeuren. Er moet nog het nodige worden opgelost

op het terrein van de mobiliteit. We hebben hier al gesproken over de problemen – dezer dagen is dat ook weer aan de orde – in de binnensteden. We hebben met elkaar gezegd dat het goed zou zijn te verkennen of daar flink wat geld in gestoken moet worden. Maar ook dat we ervoor zorgen dat er zaken aangepakt kunnen worden. Dan denken we niet alleen aan woningbouw, maar ook aan veiligheid, economie, onderwijs aan laagopgeleiden en de aansluiting van onderwijs op werk. We moeten denken aan de kernkwaliteiten voor het landelijk gebied. En: hoe houden we de verrommeling tegen. Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat de wijken die wij bouwen geen nieuwe Vinex-wijken zijn, maar wijken die fraai zijn en die ook in de toekomst uit woningen bestaan waarop wij trots kunnen zijn. En we hebben in de komende vier jaar te maken met de houding van een provincie die ervoor zorgt dat met name gemeenten gefaciliteerd worden om datgene te doen wat zij moeten doen. Niet elke gemeente is immers altijd in staat om dat te doen. Dan maakt een helpende hand van de provincie heel veel uit. En we zullen met elkaar moeten discussiëren waarmee we ons wel bezig moeten houden en waarmee we ons misschien beter niet bezig kunnen houden dan wel op een andere manier. In dat opzicht heeft Klaartje Peters wel goed werk gedaan, ook al hoeven we het niet in alle opzichten met haar eens te zijn. Kortom: de agenda voor de toekomst is een agenda met vele vragen die een integrale oplossing vergen en ook dat vraagt om daadkracht. Wij willen graag mede die daadkracht leveren. Wij vinden dat een uitdaging en wij gaan graag de komende vier jaar deelnemen aan een nieuw college van GS.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Al sinds een paar jaar leiden verkiezingen in Nederland tot grote verschuivingen. Kiezers zitten steeds minder vast aan bepaalde partijen of politieke stromingen. De winnaars van vandaag zijn de verliezers van morgen. Mijn partij is van tweede partij in de vorige Staten nu de derde partij geworden. De landelijke trend hebben wij in Utrecht helaas niet kunnen keren, al is die minder scherp tot uitdrukking gekomen dan in sommige andere provincies. Van de grote winst in 2003 – de PvdA groeide toen van 10 naar 14 zetels – hebben we te weinig kunnen vasthouden. Maar we hebben als fractie in de afgelopen vier jaar een sterke staat van dienst opgebouwd en we hebben twee uitstekende bestuurders geleverd die

voor onze provincie zeer resultaatgericht bezig zijn geweest. De PvdA blijft bereid tot het nemen van bestuurlijke verantwoordelijkheid op basis van ons verkiezingsprogramma.

Er komt een evaluatie van de verkiezingscampagne en dat is goed. Kosten en baten moeten in beeld worden gebracht. Er worden conclusies getrokken die hier ter bespreking komen. Wij hebben op voorhand wel enige twijfel aan die provinciale aanpak. Zijn de advertenties effectief geweest? Wat is het effect van debatten als we niet een groot publiek bereiken? Hoe komt het dat de pers zo weinig interesse toont in de provinciale politiek? Misschien moeten we, zoals mevrouw Doornenbal al eerder in een informeel overleg zei, eerder gaan samenwerken met maatschappelijke organisaties als het gaat om het organiseren van debatten. In dit verband een opmerking over de enige regionale krant in deze regio. Na de overname van het UN/Amersfoortse Courant is de provinciale berichtgeving vrijwel weggevallen. Het AD is kennelijk van mening dat de lezer niet geïnteresseerd is in onderwerpen als ruimtelijke ordening, mobiliteit en dat soort zaken. En dat is raar. Diezelfde lezer, ook kiezer, geeft wel aan dat die te weinig van de provincie weet. We moeten in het licht van dat bericht van die krant en van de positieve inbreng van de huis-aan-huisbladen bekijken of onze provinciale communicatiestrategie niet moet worden herzien. Die discussie zal ongetwijfeld bij de evaluatie van deze campagne aan de orde komen.

De verkenningsfase gaat gelukkig goed, snel en transparant van start. De grootste partij, het CDA, heeft dat aan zich getrokken. Samen met de SP gaat die partij aan de slag. Ik ben het eens met de drie elementen die in die opdracht zijn vervat: 1. Een slagvaardig bestuurscollege. 2. Op basis van een goed en stevig collegeprogramma. 3. Een hechte vertrouwensbasis in PS.

Ik roep het CDA en de SP op die verkenningsfase met heldere conclusies af te ronden. Daarin moeten zij voorleggen welke combinatie van partijen succesvol kan werken aan een nieuw collegeprogramma. Daarna kunnen we – de PvdA is daartoe bereid – het collegeakkoord in elkaar zetten. We zullen dan zien hoe dat verder verloopt. Wat mij betreft is 23 april een mooie datum om het collegeakkoord hier aan de Staten voor te leggen.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het went wel snel hoor, vierde partij te zijn.

De VOORZITTER: Ik zie dat u de mouwen al hebt opgestroopt, dus dat komt wel goed.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop niet dat het te veel ten koste is gegaan van het CDA, maar ons verkiezingsprogramma heeft ons geen windeieren gelegd. Met de verkiezingsuitslag zijn wij uiteraard ontzettend blij: een verdubbeling van het aantal van vier jaar geleden. Maar wat voor ons nog veel belangrijker is: de winst van 22 november hebben wij weten vast te houden. En dat ondanks het grote verschil in opkomstpercentages: Tweede Kamer 85%, Staten 51%. Waarbij een lage opkomst meestal een lager resultaat oplevert, vooral bij kleinere partijen. Hiermee hebben deze kiezers dus duidelijk gemaakt dat het anders moet: dus socialer.

De collegedragende partijen hebben een deel van hun meerderheid verloren. Zij zijn van 33 zetels – dus omgerekend naar de nieuwe, kleinere omvang van de Staten van 63 naar 47 – naar 29 gegaan. Het CDA heeft niets ingeleverd en blijft de grootste partij in de Staten. Daarmee feliciteer ik die partij. Ook feliciteren wij de VVD die niet heeft gewonnen, maar evenmin heeft verloren. Mocht de PvdV hebben meegedaan dan had het resultaat er wellicht heel anders uitgezien.

Maar ook de PvdA kan ik feliciteren. Die fractie is weliswaar van 11 naar 8 zetels verkleind, maar de PvdA is in zetelaantal samen met de SP numeriek gelijk gebleven. Die vergelijking heeft Wouter Bos trouwens ook gemaakt na de Tweede Kamerverkiezing van november. Ja, men kan dit draaien of keren, maar PvdA'ers zijn toch onze sociale bloedbroeders. Met de PvdA hebben wij als SP immers veel gemeen. Gezamenlijk kunnen we dus een behoorlijke vuist maken in deze Staten.

Mijn eigen fractie heeft het in deze Staten goed gedaan. Alhoewel ik besef dat een groot deel van dit resultaat een gevolg is van het novembersucces in Den Haag, is dat voor ons in Utrecht ook te danken aan onze steun in de wijken en straten. Ook de ChristenUnie feliciteer ik met hun winst. Daaruit blijkt gewoon dat een duidelijk beleid resultaten oplevert.

GroenLinks is achteruit gegaan. Dat verdient die partij eigenlijk niet. Ook in de afgelopen jaren heeft GroenLinks een duidelijk beleid gevoerd en is naar iedereen duidelijk geweest. D66 is helaas meegezogen in een neerwaartse spiraal waar ook de D66-fractie in de Tweede Kamer last van heeft gehad. Ik mag hopen dat die twee Statenzetels toch als een soort winst beschouwd kunnen worden, omdat die partij in de peiling op een gegeven moment zelfs op één zetel stond. Voor Roelof Bisschop hoop ik dat het een vruchtbare periode gaat worden. Vier jaar in je uppie zal niet meevallen. Maar ik weet dat hij een goede steunfractie heeft. Als laatste feliciteer ik de Partij voor de Dieren en Mooi Utrecht dat zij hier in deze Statenzaal aanwezig zijn en dat ook zij hier hun inbreng kunnen hebben. Dat moeten zij dan ook doen en dan wel zo duidelijk mogelijk.

Wat de collegevorming betreft, hebben wij in onze campagne duidelijk naar voren gebracht dat wij het automatisme van een college van CDA, PvdA en VVD doorbroken willen zien. Wij verwachten namelijk dat daarmee het debat in de Staten meer kleur krijgt en dat we überhaupt meer debat kunnen voeren, zowel in de Staten als in de commissies. De SP gaat wat dat betreft haar verantwoordelijkheid niet uit de weg. Zij wil een constructieve rol spelen in de collegeonderhandelingen die de komende weken onder leiding van het CDA gevoerd zullen worden.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Vanaf deze plaats begin ik met een felicitatie aan de winnaars van de afgelopen verkiezingen: de ChristenUnie en de SP. Ook spreek ik felicitaties uit voor de Partij voor de Dieren en voor Mooi Utrecht. De helft van onze Staten bestaat uit nieuwe leden, die wij welkom heten. Wij hopen dat u uw draai hier gauw gevonden zult hebben en wij hopen dat wij daaraan kunnen bijdragen.

Ten tweede bedank ik de medewerkers van de provincie die hun best hebben gedaan om deze verkiezingen goed voor het voetlicht te brengen voor een breed publiek. Het is niet altijd gegaan zoals wij hoopten. Ook over de debatten is wat te zeggen, maar zij hebben dit met inzet gedaan. In het bijzonder noem ik dan mevrouw Marjan Mulder.

Ook bedank ik de vele organisaties die allerlei activiteiten hebben georganiseerd om de verkiezingen onder een breder publiek te brengen. Waardering ook voor de wijze waarop de RTV Utrecht zijn regi-

onale taak heeft ingevuld, onder andere door het organiseren van een naar mijn idee zeer geslaagd lijsttrekkersdebat.

Ook wij kunnen minder waardering opbrengen voor het UN/AD. Alhoewel het de enige krant is met een regionaal bereik en met regionale ambities, lijkt het erop dat deze krant zich vooral heeft ingezet in de afgelopen periode om de overbodigheid van het provinciaal bestuur duidelijk te maken. Ik had liever gezien dat zij hun pijlen op het BRU hadden gericht. Maar die hebben geen verkiezingen. Natuurlijk staat het een krant vrij om dit standpunt in te nemen. Ongetwijfeld is het waar dat wat hier gebeurt journalistiek gezien niet zo interessant is, maar desondanks hadden wij daarvan meer verwacht. Om die reden stel ik mijn collega's dan ook voor de Utrechtse redactie van die krant uit te nodigen om met hen van gedachten te wisselen over de vraag op welke wijze het politieke provinciale nieuws ook bij hen meer aandacht kan krijgen.

We hebben intensief campagne gevoerd. Uiteindelijk heeft de kiezer de uitslag vastgesteld. Groen-Links is tevreden met de uitslag. Natuurlijk hadden we liever vijf zetels gehad en dat heeft op de verkiezingsavond nog een tijd in de lucht gehangen, maar het is nu eenmaal zoals het is. Provinciaal hebben we nog geen procent verloren. In steden als Utrecht en Amersfoort zijn we absoluut gelijk gebleven. We zijn zelfs in stukken van de stad Utrecht weer de grootste geworden. GroenLinks is meer dan een partij in de Staten. Tweederde van de bevolking van onze provincie woont in een gemeente waar GroenLinks deel uitmaakt van het college van burgemeester en wethouders, waaronder de vier grootste steden. De begrippen 'winnaars' en 'verliezers' zijn toch relatief. Dat moet ik toch even opmerken, zonder iets van iemand af te nemen. Als we deze uitslag echter vergelijken met 1995 dan is de PvdA uiteindelijk toch licht gestegen en de VVD gedaald. We hebben het dan over trends.

De heer EKKERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Maar in 1982 zag het er heel anders uit.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil daarover nog wel cijfers geven, maar dat komt de VVD niet ten goede. Ik heb het over trends. Mijn stellige indruk is dat in de ontwikkeling van de laatste jaren, electoraal gesproken, de nadruk meer

dan voorheen is gelegd op groen, sociaal en milieu. Dat is ook terecht. Ook het huidige kabinet heeft daaraan aandacht willen besteden. Daar zijn wij ook tevreden over. Het gevaar zit wel in een licht conservatisme: het zoeken naar bekende vertrouwdheden, terwijl de mondiale samenleving zich toch verder in hoog tempo blijft ontwikkelen. Het zal wat ons betreft dan ook op provinciaal bestuurlijk niveau een bijzondere inzet vergen om tegemoet te komen aan een zeer brede stroming die terecht meer aandacht wil voor duurzaamheid, sociaal, groen, klimaat. Maar wij pleiten ook voor een bestuurlijke inzet waarmee aan de andere kant ook kan worden voldaan aan de noodzaak om dynamiek te blijven aanbrengen, in economisch, cultureel en bestuurlijk opzicht, om te kunnen blijven aansluiten bij de ontwikkelingen die om ons heen plaatsvinden: duurzaamheid en dynamiek. Die laatste twee zijn wat ons betreft ook de hoofdlijnen van de politieke agenda voor de komende jaren. Kijkend naar de diverse verkiezingsprogramma's treffen wij daarin op een breed vlak hiervoor diverse aangrijpingspunten. Ik noem dan de campagnethema's groen, wonen, bereikbaarheid, economie, cultuur en zorg. Dat aangrijpingspunt betreft nadrukkelijk ook het strategiedocument dat ons onlangs bereikte en dat we binnenkort gaan bespreken. Het sprak mij in ieder geval erg aan. Het is een uitdagend document door zijn samenhang en blik naar buiten en met een oproep voor duurzaamheid en innovatie, maar ook voor het maken van keuzen. Zo rechtlijnig als de titel luidt: Strategie voor Utrecht, zo subtiel en genuanceerd is de inhoud. Wij pakken graag die inhoud op.

Ten slotte heeft GroenLinks in 2003 er geen geheim van gemaakt bereid te zijn te onderhandelen over een coalitieakkoord en over een eventuele deelname aan het college. Dat is toen met 33 tegen 30 stemmen niet mogelijk gebleken. Deze inzet heeft GroenLinks nu weer. Zoals gezegd: wij zien mogelijkheden voor een agenda voor duurzaamheid en dynamiek en voor coalitiemogelijkheden die hieraan uitvoering kunnen geven. Wij zijn bereid daaraan deel te nemen. Hierbij vinden wij, net als vier jaar geleden, dat het goed zou zijn als de coalitie van CDA, VVD en PvdA, die sinds 1974 het dagelijks bestuur invult, plaats maakt voor een andere combinatie waarin twee van die partijen plaats hebben samen met een of twee kleinere partijen. Deze langdurige driehoeksverhouding kan natuurlijk getypeerd worden

als een teken van duurzaamheid. Wij pleiten echter dan toch voor bestuurlijke dynamiek en wij zien dat ook als een mogelijkheid.

Let wel: onze kritiek geldt niet het programma dat wij in de afgelopen periode hebben gezien. Daarvan konden wij veel onderschrijven. En ook waren er goede gedeputeerden. Dat is dus niet de reden. Het gaat echter om de gefixeerde politieke verhouding tussen die drie partijen die het politieke debat remt en dempt. Het politieke debat, dat de kurk is waarop het openbaar bestuur in de samenleving drijft. Dat zorgt voor bestuurlijke dynamiek, betrokkenheid en helderheid.

Mocht dit door de drie genoemde partijen niet ingezien worden, houd ik hen wel voor dat hun meerderheidspositie vanzelf verder zal afbrokkelen. In 1974 toen deze coalitie begon, was de meerderheid meer dan 80%. Die is nu minder dan 60%.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag was een vreugdevol moment voor de ChristenUnie: vier Statenleden mochten vandaag de eed afleggen en op die wijze een begin maken met hun Statenwerk. Voor dat prachtige verkiezingsresultaat zijn wij dankbaar. Dankbaar aan de kiezer maar zeker ook aan de Almachtige die ons hiermee in staat stelt het christeliksociale geluid nog steviger te laten klinken. Felicitaties ook aan het adres van de Socialistische Partij. Uw uitslag was nóg mooier dan de onze. Welkom ook aan de fracties van de Partij voor de Dieren en Mooi Utrecht. Wij hopen ook met u een plezierige samenwerking op te bouwen. Ten slotte de VVD. Het als enige coalitiepartij niet verliezen in deze verkiezing zegt natuurlijk ook wat.

Hoe nu de verkiezingsuitslag verder te duiden? Laten wij nuchter zijn: de provinciale uitslagen volgen het landelijk beeld zozeer dat van een afrekening door de kiezer van deze of gene partij wegens provinciaal beleid geen sprake lijkt te zijn. Zoals de commissaris reeds heeft gezegd, hebben sommige partijen in de media hun uiterste best gedaan om het Eerste Kamercomponent van de Statenverkiezingen te laten prevaleren. Ook de media hebben hierin een, wat mij betreft, uitermate bedenkelijke rol gespeeld. Zo berichtte daags na de verkiezingen het NRC, toch een periodiek dat ik ervan verdenk te streven naar kwaliteit, de uitslag van de Eerste Kamerverkiezingen op de voorpagina neer te zetten. Voor de zekerheid

heb ik maar eens de jaaragenda 2007 van de Staten erop nageslagen en wat schetst nu mijn verbazing: voornoemde verkiezingen vinden plaats op 29 mei en niet eerder. Een slechte zaak dus. Weer is er door die partijen en media het beeld bevestigd dat de Staten weinig anders doen dan ergens in mei de Eerste Kamer kiezen. Mij is gebleken dat we in de afgelopen jaren toch nog wel wat andere zaken hebben gedaan.

Ik ga terug naar de verkiezingsuitslag. De huidige coalitie kan in stemmenaantal natuurlijk gewoon doorregeren. Maar een coalitie van een gelijkblijver en twee verliezers lijkt mij niet de meest voor de hand liggende weg. Ik roep het CDA daarom op serieus werk te maken van gesprekken met andere fracties en het door die partij inmiddels in gang gezette proces van verkenningen, voorafgaand aan coalitiebesprekingen, geeft ons de indruk dat het CDA dat ook werkelijk wil. Wij zullen onze bijdrage aan deze gesprekken leveren. Een coalitie van andere samenstelling dan die tot op heden, is wat ons betreft gewenst. De ChristenUnie zal, indien de situatie daartoe aanleiding geeft, haar verantwoordelijkheid ook nemen.

Zonder nu verder in te gaan op allerlei beleidsterreinen, wil ik wel een lans breken voor een nieuw elan, een andere aanpak. Een belangrijk vraagstuk voor wat de effectuering van beleid betreft, is de verkokering bij de diverse beleidsterreinen. In de komende periode zal volgens ons een flinke slag gemaakt moeten worden met het vinden van vormen die dat tegengaan. Integraliteit is een soort toverwoord en haast uit de mode. De ChristenUnie hecht daar echter toch zeer aan. Volgens ons leidt dit tot een kwalitatief beter, effectiever en efficiënter provinciaal beleid. Bestuurlijke daadkracht hoort daarbij. Wij verwachten van het toekomstige college – in welke samenstelling dan ook – duidelijk leiderschap en lef om keuzes te maken. Goed voorbereid, democratisch verantwoord, maar wel durven kiezen. Niet kiezen wordt verliezen, zo hebben we in de afgelopen periode bij herhaling gehoord. Het wordt dan verliezen voor de inwoners van de provincie. Duidelijke keuzes zullen leiden tot pittige debatten in deze zaal. Ik zie daar naar uit. Het debat zal voor de pers en daarmee voor de burger aan aantrekkelijkheid winnen. Het geeft geen pas om af te geven op media. De media komen wel als wij het hier boeiend genoeg weten te maken met elkaar.

Er zijn nieuwe dingen in deze zaal. Niet alleen nieuwe gezichten, maar ook nieuwe dingen. Er hangt een nieuwe geluidsinstallatie. Die zorgt ervoor dat wij elkaar beter kunnen verstaan. Hopelijk gaan we dan ook beter naar elkaar luisteren.

Ten slotte heb ik veel vertrouwen in ons nieuwe kabinet. Althans in het algemeen. Want ook daar zie ik een daadkracht en die lijkt zich ook te gaan uitstrekken – en dat is minder – tot de middelen van de provincie. Een reden temeer om zelf daadkrachtig te investeren in duurzaamheid in onze provincie.

Ik wens u allen een goede periode toe onder de zegen van de Allerhoogste.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Tijdens de uitslagenavond heb ik alle winnaars al van harte gefeliciteerd dus ik ga dat hier dus niet herhalen; die felicitatie is hun van harte gegund. Ook de nieuwkomers heet ik van harte welkom in ons midden.

De Provinciale Staten van Utrecht beginnen vandaag aan een nieuw hoofdstuk. Misschien is dat wel een van de laatste hoofdstukken in de lange geschiedenis van onze provincie. Gedeputeerde Staten hebben deze week hun ideeën gepresenteerd voor een eventuele herindeling in de Vechtstreek. Uitgangspunt daarbij is het versterken van de bestuurskracht van de daarbij betrokken gemeenten. Hoe het balletje precies zal gaan rollen, zullen we binnenkort weten. Maar zouden Provinciale Staten niet inspiratie voor enige zelfreflectie kunnen opdoen uit dit proces? De vraag die ik eigenlijk wil stellen is: hoe ver reikt onze eigen schaduw en zijn wij bereid er overheen te springen?

De verkiezingsuitslag. Ondanks de winst van SP en ChristenUnie – gefeliciteerd – en de coöperatieve houding van GroenLinks in de afgelopen periode, is het de oppositie niet gelukt een bres te slaan in de bestaande coalitie van CDA, PvdA en VVD. Deels is dit te wijten aan de verkleining van de Staten, deels aan de verkiezingen zelf die een sterk nationaal karakter hadden vanwege de belangen van het kabinet bij de samenstelling van de Eerste Kamer. U, voorzitter, hebt daar deels ook zelf aan gerefereerd. Deels ligt dit aan een verdere versplintering van de oppositie door de entree van de Partij van de Dieren en van Mooi Utrecht in de Staten van Utrecht. Dat maakt deze partijen overigens niet

minder welkom voor D66.

Het onderhandelingsproces is ondertussen van start gegaan met het CDA als trekker. Alle fracties komen volgende week netjes op de thee bij kroonprinses Petra. Bij het afscheid van de oud-Statelieden afgelopen maandag probeerde ik na afloop nog een dansje met mevrouw Doornenbal te maken. Ze gaf echter te kennen niet te kunnen willen dansen. D66 zal natuurlijk als democratische partij in hart en nieren aan het politieke proces deelnemen, maar ik denk dat het geen verbazing hoeft te wekken wanneer het rituele dansje tussen CDA en D66 van korte duur zal zijn.

Bij deze gelegenheid wil D66 in plaats van een weeralarm ook een kleuralarm afgeven. Want er ligt een rood gevaar op de loer in onze mooie provincie. Nu in Den Haag de jaren vijftig zijn teruggekeerd, lijkt het alsof ook in de provincie Utrecht het rode gevaar is opgedoken. En dan wijs ik niet op de winst van de SP. Nee, de grote partijen zetten met het rapport van de commissie Bouwstagnatie in de hand allemaal in op grootschalige woningbouw in onze mooie provincie. De PvdA is van nature rood, maar heeft in de afgelopen campagne duidelijk gemaakt een baksteenrode partij te zijn. Ik ben bang dat de bedenker van de landelijke campagneleus: sterk, groen en sociaal, misschien wel kleurenblind is geweest. In elk geval wat de provincie Utrecht betreft. Aan de VVD kleeft natuurlijk het gitzwart van meer asfalt. Maar aangezien de lijsttrekker als gedeputeerde verantwoordelijk is en was voor de plannen van NV Utrecht, is er een soort roodzwarte vlag, misschien wel een Sandinistische vlag, gehesen op de schuit van de VVD.

Ten slotte: het CDA. Ze hebben nog even getwijfeld, want ze hadden van die mooie groene sjaaltjes, campagnesjaaltjes die zo veel doen denken aan die van GroenLinks en D66. En ze houden ook zo van het platteland. Maar ja, zo lang er maar gebouwd kan worden voor eigen volk.

Voorzitter, de nieuwe D66-fractie is niet bang voor enige zelfreflectie. In Den Haag zijn door mijn partij ontegenzeggelijk fouten gemaakt. In een aantal provincies heeft zij flinke averij opgelopen. Ook in deze provincie moest D66 een zetel inleveren. Dat was weliswaar ingecalculeerd, maar het doet evengoed pijn. Anderzijds motiveert het de nieuwe tweekoppige fractie om de lat voor zichzelf hoog te leggen

en met ambitie aan de slag te gaan. Dankzij de edelmoedigheid van de grote partijen mogen we dat zelfs doen met twee commissieadviseurs. Hartelijk dank daarvoor.

Op basis van de eigen veerkracht, maar in samenwerking met andere fracties zal D66 zich focussen op groene groei voor de inwoners van de provincie Utrecht in de komende periode.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Al luisterend bekruipt mij het gevoel dat de lijsttrekkers van de tien partijen die op dit moment in de Staten zijn vertegenwoordigd, elkaar misschien wel beter kennen dan de leden van bepaalde grote fracties. U begrijpt, ik heb het even niet over de SGP, maar als wij namelijk terugblikken, dat hoort nu eenmaal bij een reflectie, dan hebben we samen ontzettend veel debatten gevoerd. We zijn met elkaar in gesprek geweest en ik moet zeggen dat zo'n periode z'n charmes heeft. Je raakt op elkaar ingespeeld, je weet soms al wat die andere lijsttrekker van die en die partij gaat zeggen, en ik verheel het niet, soms raak je al doende en debatterende ook zelfs een beetje op elkaar gesteld. Hetzij doordat je zegt van hé, dat zijn toch wel verstandige ideeën, hetzij dat je zegt dat je er eindelijk eens tegenin kunt gaan. Ik verheel evenmin dat die hele campagne soms wel eens vermoeiend is. Je had dan weer eens een debat over thema's die al eens elders besproken en bediscussieerd waren, zodat je je dan afvroeg wat dit dan eigenlijk nog toevoegde. Maar goed, dat is ook een punt om bij de evaluatie op terug te komen. Er is alle reden voor om mensen uit dit huis die betrokken zijn geweest bij het aansturen van de hele verkiezingsstrein van harte dank te zeggen en graag doe ik dat dan ook bij deze. Aan de andere kant moet je er ook nuchter in zijn. Het hoort er nu eenmaal bij. Ik ben al blij dat wij vanuit de SGP een bijdrage hebben kunnen leveren aan dat hele verkiezingsgebeuren. Ik spreek dan ook gaarne een gelukwens uit jegens de winnaars, wat ik inmiddels reeds persoonlijk heb gedaan. Ik noem dan met name de ChristenUnie en de SP natuurlijk die ik feliciteer met hun prachtige verkiezingsresultaat. Voorts roep ik een welkom toe aan Mooi Utrecht en aan Partij voor de Dieren. Wij zijn ook dankbaar tegenover onze goede God dat we ook als SGP de geprognoticeerde ene zetel hebben kunnen behouden. Als je de resultaten na-rekent, kun je tot de conclusie komen dat er feitelijk

zelfs een tweede zetel als restzetel binnen bereik zou zijn geweest. Dan zou de VVD met negen zetels hebben moeten opereren. Ik neem aan dat wij daar nog wel eens zaken over kunnen doen.

Ik ga mij niet te buiten aan allerlei beschouwingen over hoe de collegevorming moet gaan verlopen. Ik spreek mijn waardering uit over de aftrap die daarvoor is gegeven. Dat wekt vertrouwen in het hele proces. Het geeft ons het idee dat wij op die manier onze bestuurlijke verantwoordelijkheid, ook als kleine fractie, naar ons vermogen kunnen nemen. Dat waarderen wij bijzonder.

Ik blik nu even terug op onze eigen verkiezingsleus en verbind daaraan een enkele beschouwing. Wij zijn als SGP de verkiezingen ingegaan onder de leus 'Ruimte om te leven'. Daarmee geven wij uitdrukking aan de fundamentele waarde die naar onze overtuiging het leven en het hele politieke en bestuurlijke bedrijf moeten bepalen. Ruimte om te leven. Als je daarover doordenkt dan is het onmiddellijk duidelijk dat onbepaalde ruimte – misschien afgezien van zwarte gaten, daarover durf ik mij niet uit te laten – niet bestaat. Beschikbare ruimte wordt dus altijd bepaald door grenzen en kaders. Dat geldt voor ons persoonlijke leven immers ook: wat doe je wel en wat doe je niet? Met andere woorden, je geeft jezelf rekenschap van je grenzen. Waardoor en hoe worden die bepaald? Maar dat geldt naar mijn overtuiging evenzeer voor het publieke domein. De SGP-fractie wil daaraan werken en meebesturen vanuit het besef dat als je dan de vraag stelt waardoor of hoe worden dan de grenzen en de kaders van de ruimte om te leven bepaald, dat dit volgens onze overtuiging de Bijbel als Gods eigen Woord is. Die reikt ons de kaders aan waarbinnen wij hebben te opereren. Dan weet ik wel – en dat zeggen we ook regelmatig intern tegen elkaar – dat we niet in de valkuil moeten trappen alsof de Bijbel een receptenboek is waar je kantenklare recepten uithaalt. Nee, de Bijbel reikt waarden en normen aan. Vanuit die waarden en normen zullen we dus het hele bestuurlijke bedrijf en de bestuurlijke vraagstukken waarmee we geconfronteerd worden doordenken. Zo dien je dan als politieke partij een bijdrage te leveren. Zo staan wij in het politieke en bestuurlijke besluitvormingsproces. Daarbij is het onze opdracht naar onze diepste overtuiging het welzijn van de hele samenleving steeds voor ogen te hebben.

Ik laat het hierbij. Vanuit die waarden en normen wil de SGP opereren met de bede tot God, onze Schepper en de grote Bestuurder van deze wereld om ook het bestuurlijke werk in deze provincie te zegenen. Die zegen wens ik ook u, als collega-Statenleden en u als GS, als commissaris en griffie en ambtelijke staf van harte toe.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De Partij voor de Dieren heeft het gepresteerd om in één keer met een zetel Provinciale Staten binnen te komen. Ik twijfel eigenlijk nog wel of de term 'prestatie' wel geschikt is. Het is toch triest dat er blijkbaar nog een partij nodig is. De kiezers hebben een massaal signaal gegeven dat de aandacht voor dierenwelzijn beneden de maat is. Bio-industrie, plezierjacht, bontproductie, noem maar op, de meerderheid van de bevolking wil dat hier nu eindelijk eens een einde aan komt. Jammer genoeg hebben de meeste politici dit nog niet in de gaten of leggen dit terzijde. Betekent dit gebrek aan aandacht voor dierenwelzijn in de verkiezingsprogramma's van de partijen in de provincie Utrecht? En dat terwijl Provinciale Staten beslissen over het lot van miljoenen dieren?

Nu is het wat ons betreft erg spannend of de nieuwe vormen coalitie toch nog plannen zal vormen voor de verbetering van dierenwelzijn en voor behoud van natuur en verbetering van het milieu. En wat zullen alle partijen qua stemgedrag gaan doen? Toch zie ik wel potentiële kansen voor dierenwelzijn in natuur en milieu. Misschien kan de VVD bijvoorbeeld vanuit het liberale gedachtegoed af en toe ook een beetje plaats maken voor wat bewegingsvrijheid voor dieren. Wellicht kan D66 soms ook z'n stem aan de dieren geven om hun belangen democratisch te behartigen. En ik mag toch hopen dat GroenLinks groen niet altijd links laat liggen, maar af en toe ook rechts laat passeren, inclusief de in het groen levende dieren. Ik kan me zo voorstellen dat Mooi Utrecht ook wel een plaatsje weggelegd ziet voor de niet mooie dieren. En dat zijn er heel wat, dat kan ik u verzekeren. Voorts hopen wij dat de PvdA de dieren niet zozeer zal voorzien van werk als wel van meer mogelijkheden om verveling tegen te gaan. Het zou zo maar kunnen dat de niet welgestelde dieren soms wat in de melk te brokkelen hebben bij de SP. Verder biedt de Bijbel ook best nog wel wat aanknopingspunten voor de bescherming

van dieren. Dus wat de SGP, ChristenUnie en het CDA betreft, zou dat ook wel goed moeten komen, zou je zeggen. Toch moet ik u eerlijk bekennen dat wij er als partij, na de 12.000 personen die op de Partij voor de Dieren hebben gestemd, er nog niet zo gerust op zijn dat het allemaal wel goed komt. Wij gaan dan ook de komende tijd sterk ons best doen om het politieke klimaat te veranderen. Wij zullen zeker voldoen aan de oproep van Ton Witteman van de SP om zo veel mogelijk in te brengen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Zaken als herindelings, behoud van groen in de steden, versterking van de landschappelijke kwaliteit ook op de Heuvelrug, dreigende verstedelijking waar het al de kwaliteit aantast, bedrijventerreinen, eenieder kent die opsomming. Zoals reeds door velen in de debatten is gedaan: onze standpunten zijn duidelijk. Ze zijn na te lezen op de website. We zien een mooie tussenrol voor de provincie tussen landelijke en gemeentelijke politiek. Initiërend met pilots in velerlei zin. Ook moeten we dan kritisch naar onszelf kunnen en durven kijken. Niet alleen naar onszelf, maar ook naar het verleden. Objectivering van standpunten doen we niet voor het partijbelang, nee, de burger is uitgangspunt. Wij wensen de Statenleden en ook de komende gedeputeerden veel wijsheid en vertrouwen. Wij vertrouwen erop dat onze inbreng en ons pleidooi voor regie en integrale oplossingen die waar mogelijk worden aangedragen, opgepakt kunnen worden. Lessen ook leren van het verleden. Het negatieve beeld van de Provinciale Staten moet doorbroken worden. Vandaar dat ik de fractievoorzitters na afloop van mijn verhaal het boekje 'Opgeblazen bestuur' van Klaartje Peters zal uitreiken namens Mooi Utrecht. Ook wij zullen dat boekje bestuderen en er lering uit trekken.

Wat kan onze toegevoegde waarde als Mooi Utrecht zijn voor de Staten? Door gedeputeerde staten werd een half miljoen euro uitgegeven voor de verkiezingen. Bij de debatten waren de burgers weinig te zien. Mooi Utrecht riep op om te stemmen op een platform voor lokale, die van onderop de mening en ook de standpunten van de burgers in de provincie ter tafel brengen. We hebben kandidaten en ook mensen voor de commissies die onderbouwd het spel van de politiek kennend, de punten kunnen inbrengen.

Pas in januari hadden we de eerste bijeenkomsten. Desondanks hebben we nu één zetel. Met de Partij

voor de Dieren en de SGP behoort Mooi Utrecht met D66, de ChristenUnie en GroenLinks tot de kleine fracties. Ook de SP haalt bijvoorbeeld niet de elf zetels die ooit D66 kreeg en waarmee die partij toch niet in het college kon komen. We zijn benieuwd hoe het nu zal gaan. In 2002 kwam bijvoorbeeld de LPF als nieuwkomer in de Staten en ging later op in de VVD. Ze begonnen met zeven niet-Stateneden als fractievertegenwoordiging in de commissies. In 2005 werd dat aantal bij reglement verkleind. In de afgelopen fractievoorzittersvergadering bepleitten de VVD en de PvdA voor 'de eenpitters' nog maar één niet-Statelid om het vele werk in de commissies mede te bemannen en te bevrouwen. Het argument was dat de kiezer gesproken zou hebben. Wij als Mooi Utrecht constateren eerder afkalvende steun voor de grote drie, GroenLinks en D66. Mogelijk vanwege een behoefte bij de kiezer aan een andere aanpak, kunnen wij mogelijk voor de Staten veel betekenen door onze manier van werken te mogen uitproberen.

Voorts claimen wij niet 'mooi' als alleenrecht. Nee, 'mooi' is ons streven. Maar dan moeten we wel, net als de andere kleine fracties, de kans krijgen om te kunnen werken. De ChristenUnie had met twee leden tot vandaag toe vijf niet-Stateneden in de commissies. Afgelopen maandag bleek er voor ons nog slechts een meerderheid voor twee niet-Stateneden in het fractievoorzitteroverleg. Dat werd opgedrongen aan vijf, zes fracties die duidelijk maakten een ruimere opzet te wensen. In de tweede bijeenkomst voor de planning van de coalitieonderhandelingen kwam ik er na ruggespraak met mijn partij op terug. Als vijf partijen hiermee moeite hebben, moet er dan vanwege de collegialiteit en de democratie niet langer vast worden gehouden aan deze beperking?

Tot slot. Mooi Utrecht besloot in de eerste lijn in alle commissies woordvoerders voor te dragen die vandaag ook benoemd worden en om er vier in de tweede lijn vooralsnog open te houden. Onder protest. Een plus twee. Beste Staten, zo kunnen we moeilijk werken. Dus graag meer mogelijkheden. We gaan hier opereren namens vele lokale partijen in de provincie die inbreng willen hebben. We hopen dat er na de discussie over de rol en inbreng van de burger meer ruimte voor ons zal blijken te zijn in deze Staten en dat er van de Staten meer personen als niet-Statelid in de commissies aan de

bak mogen. We blijven het ongewenst vinden dat in het fractievoorzittersoverleg zomaar zaken geregeld kunnen worden. Vooralsnog behouden wij ons het recht voor, zolang de oude verordening op tafel ligt, om toch leden nader te benoemen volgens het oude regiem.

Eenieder hier aanwezig, die als Staten- of commissielid hier vanmiddag is benoemd, feliciteer ik. Op naar een mooier Utrecht.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan sluit ik hiermee de beraadslagen over dit onderwerp.

Wijziging verordening op de vertrouwenscommissie commissaris van de Koningin in Utrecht 2007.

De VOORZITTER: Het is goed erop te wijzen dat u bij de stukken de oude verordening aantreft. Dat is alleen maar ter informatie, zodat u kunt nagaan welke tekst u wijzigt.

Voor u ligt het voorstel tot wijziging, inclusief het voorstel tot benoeming van leden in de vertrouwenscommissie. Naar ik begrepen heb, is dit voorstel conform de beraadslagen in het fractievoorzittersoverleg.

Het woord is aan de heer Witteman.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! De vermelding van mijn titulatuur in het stuk is niet correct. Dat moet 'ir.' zijn en er staat 'dr.'. Dat is te veel eer.

De VOORZITTER: We zullen het aanpassen. Niemand wenst hierover het woord, zo zie ik. Ik stel dan voor dat de in het voorstel vervatte benoeming van leden van de vertrouwenscommissie bij acclamatie is geschied.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Benoeming PS-leden in interne gremia

De VOORZITTER: Ook hierover heeft in het fractievoorzittersoverleg uitvoerig vooroverleg plaatsgevonden. Wil een uwer hierover nog het woord voeren? Dat is niet geval, zie ik. Evenmin verlangt iemand stemming, heb ik begrepen. Ten aanzien van de voorgestelde benoeming van personen neem ik aan dat die daarmee bij acclamatie is geschied.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Ingekomen stukken

De VOORZITTER: De ingekomen stukken treft u aan in het gebruikelijke lijstje. Daarover hebben mij geen vragen of opmerkingen bereikt, waaruit ik concludeer dat de afdoening geschiedt op de voorgestelde wijze.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening.

Vaststelling notulen van de Statenvergaderingen van 11 en 20 december 2006.

De VOORZITTER: De notulen van de vergadering van 20 december behoren in die zin aangepast te worden dat daarin vermeld dient te worden dat de heer Van Lunteren van de VVD wel aanwezig was. De vermelding van zijn naam bij de lijst van afwezige Statenleden is dus niet correct geweest.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van 11 en 20 december vast, met in achtneming van de voorgestelde wijziging.

Sluiting

De VOORZITTER: Dat brengt mij bij het einde van deze vergadering.

Na afloop is hiernaast een drankje. Ik moet mij verontschuldigen dat ik er niet al te lang kan zijn omdat mij het beroep op de hernieuwde positie achter deze tafel werd gedaan op het moment dat ik al een afspraak had later deze middag.

Ik sluit de vergadering.

Sluiting van de vergadering om 14.28 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van
Provinciale Staten van 29 mei 2007.

De voorzitter,

De griffier,

